

פרק ב אלה תולדות מזיריטש

זכרונות מימים ראשונים

ר' דוביבר „המגיד ממזיריטש“ — ב"צ ה. אילון / מזיריטש גדול — א. זינמן /
מקומה של מזיריטש ויחוסה — ב"צ בר-עקיבא. / ממראת העיירה — י. פולישוק /
אנשי מזיריטש היקרים — י. סבוראי (טייטשר) / באוירה של אנטישמיות ופוגרום —
מרדכי מצמן / מזיריטש-רובנה — א. אבטיחי / זכרון למזיריטש בספרות —
ב"צ ה. אילון.

בן-ציון ח. אילון

רבי דוביבר בר' אברהם „המגיד ממזיריטש“

(תס"ד"ע — י"ט כסלו תקל"ג)

למלואת מאה ושמונים שנה לפטירתו.

דובי, שהוצא לאור ע"י תלמידו ר' שלמה מלוצק עפ"י רצונו המפורש של המגיד לפרסם קובץ דרשותיו התורניות והחסידיות על פסוקי התורה ומאמרי חז"ל, כפי שהעיד



ר' שלמה בהקדמתו לספר זה: ספר „אור תורה“ — רמזי תורה שירי-השירים, תהילים ואגדות חז"ל, וספר „ליקוטי אמרים“. הוא אצל מרוחו הגדולה על תלמידים

א. ייחוסו וחיבתו

רבי דוביבר המגיד ממזיריטש, שגאות כל תושבי העיירה וייחוסם עליו, נודע בעולם החסידות כתלמידו המובהק וממלא מקומו של הבעש"ט וכמיסד החסידות ומפיץ תורתה ברבים.

ר' דוביבר נולד בעיירה טורטשין¹, הסמוכה לעיר לוצק שבוהלין, בשנת תס"ד"ע (1704-10) לאביו ר' אברהם פרידמן, מלמד עני אך מיוחס גדול, שלפי עדותה של „מגילת ייחוסין“² נמשך ייחוסו מ„רבנו הקדוש“ מחבר המשנה. גם אילן הייחוס של אמו היה גבוה מאד וראשו מגיע עד ר' יוחנן הסנדלר. בקשר לכך מספרים עובדה מאלפת מתקופת ילדותו של המגיד. — פעם פרצה דליקה בעיירה ובית אביו הדל עלה באש. בראות הילד, שהיה אז כבן שמונה שנים, והנה אמו התעצבה אל לבה מאד, אמר לה: — כלום יש להצטער כל כך על בית שנשרף? אמרה לו: — חסדו שלום, לא על הבית שנשרף אני מצטערת, אלא על כתב-הייחוסין שלי שנשרף, ואילן הייחוס שלי היה עולה עד ר' יוחנן הסנדלר. השיב הילד ואמר: — אם כן, יתחיל ייחוס חדש ממני.

ואמנם התחיל ייחוס חדש מר' דוביבר. אביו שלח את בנו זה, שחונן בכשרונות בלתי מצויים לשיבות שונות, כדי ללמוד בהן תורה. בישיבה הגדולה של הגאון המפורסם בזמנו ר' יעקב יהושע, אב"ד בלבוב ובעל „פני יהושע“, השתלם בידיעת התלמוד ושמו הלך לפניו כלמדן גדול בקי וחרף. מחיבוריו הרבים הוציאו תלמידיו אחר פטירתו רק חלק, והם: ספר „מגיד דבריו ליעקב“ (סופי תיבות

¹ ג"א לוקאטש, ² סוף סי' מים חיים.

מלח ולא היתה דעתם של ר' אהרן ור' דוב-בר נוחה מתקנה זו. משהגיעה השמועה עלי-כך לאוני הדוכס, רצה להענישם במלקות, ושניהם עקרו רגליהם מרובנה עד יעבור זעם. ר' דוב-בר ישב ישיבת ארעי בעיירה הקטנה קריפה (גור-ינגרוד) הסמוכה לרובנה. נתקבל בתורת מגיד בערים קוריץ ודובנה וכן נסע ועבר בערים שונות של ווהלין ופודוליה ודרש בפני קהל בבתי מדרשות. ברגש ובהתלהבות אך בענווה רבה ידע להוכיח את העם כך, שמעולם לא פגע בכבודו של איש. וכך היתה דרכו בקודש: "כשתוכיח את האדם אל תוכיח לנוכח פני יתיבייש, אלא תוכיח לאדם אחר שהוא נקי וצדיק מהעבירה ההיא. באופן כזה נמצא שבעל-העבירה ירגיש בכך אך לא יתיבייש בתוכחותך".⁽¹⁾ מענין לציין, שאם כי ר' דוב-בר מצא את פרנסתו משך תקופה מסוימת מהמגידות, לא ניתן לו הכינוי "מגיד" אלא לאחר שנתקבל כמנהיג תנועת החסידים. היה זה מנהגם של "צדיקים" ראשונים לקבל "מגידות" בעיר מושבם והכינוי "מגיד" שימש להם מעין "תואר" במקום "צדיק", שטרם היה חזון נפרץ בימים ההם. וזהו נוסח חתימתו של המגיד: "דוב בער במהו אברהם ולה"ה מ"מ דק"ק מעזריטש גדול ודק"ק קאריץ".

אחרי פטירת הבעש"ט עלה ר' דוב-בר על כסאו ויבחר במזיריטש למושב לו. שבה חי ופעל במשך שתיים-עשרה שנה (תקכ"א—תקל"ב) בייסוד החסידות ובהפצת תורתה ובה קנה את עולמו ואת שמו "המגיד ממזיריטש", ובזכות ישיבתו בה קנתה לה גם העיירה את שמה — "מזיריטש של המגיד".

אולם סאת נודדיו של "המגיד" לא נתמלאה עדיין. מסיבות שונות, וביחוד בגלל הרדיפות והחרמות מצד המתנגדים, גאלץ היה בסוף ימיו לעבור ממקום למקום. אחרי ישיבה נוספת ברובנה חי בימיו האחרונים באנופולי ושם נפטר ב"ט כסלו תקל"ג ושם נטמן. מסורת זקני חסידים מספרת, ש"המגיד" עשה הסכם-חליפין עם ר' יעקב מאנופולי, אף הוא מתלמידי הבעש"ט, שלפיו ר' יעקב נקבר במזיריטש והמגיד — באנופולי. מסורת זאת שימשה מקור לגירסת בני מזיריטש על חליפין עם ר' זושא מאנופולי, שאין לה יסוד מאחר שגם ר' זושא נפטר ונטמן באנופולי. מסורת זקני אנופולי מספרת, כי בעבור ר' מרדכי'לה מצ'ר-נוביל על יד אנופולי התבטא, שריח גן-עדן עלה באפו מציונו של המגיד הטמון שם.

על ציון קברו של המגיד ממזיריטש בבית-העלמין העתיק באנופולי היתה חרותה הכתובת הבאה:

רבים, שהסתופפו בבית-מדרשו, ושהם מצדם נתפרסמו במרוצת הזמן בגדולת תורתם ויראתם, שכל בנין החסידות נשען עליהם.

מגדולי תלמידיו, שמנו את ייחוסם, תורתם וחסידותם מהמגיד ממזיריטש והפיצו אותם ברחבי תפוצות ישראל. היו: רבי שניאור-זלמן מליאדי, בעל מחשבה פילוסופית ומחבר ה"תניא" וה"שלחן-ערוך"; האחים הגאונים גדולי ההלכה, ר' פנחס הלוי הורוויץ אבד"ק פרנקפורט ע"מיין ור' שמואל-שמלקי הלוי הורוויץ אב"ד ור"מ בניקלשבורג; ר' לוי-יצחק אבד"ק ברדיטשוב, בעל "קדושת לוי" והנדוע כסיניגורו הגדול של עם ישראל בפני הרבש"ע; האחים "עורכי הגלות" ר' אלימלך מליזנסק ור' משולם-זושא מאנופולי; ר' יעקב-יוסף בר' יהודה-ליב (רב ייב"י), מגיד מישרים בעיר אוסטראה ומחבר ספר "רב ייב"י", ורבים אחרים שמספרם מגיע עד ארבעים.

ב. אורחות חייו והתגלותו

בטורטשין נשא ר' דוב-בר בת תלמיד-הכם לאשה וכדי למצוא מחיה לביתו אחז במקצוע אביו והיה למלמד בכפר הסמוך. בבדידות הכפר ההוא היתה שעתו פנויה להשתלם בלימודי הקבלה בכלל ובשיטת האר"י בפרט, התחיל לצום ולסגף את גופו ובכלל פרש מן החיים⁽¹⁾. בכפר סבל מחסור גדול והמשיך במלמדותו בטורטשין ואחר זמן מה עבר לעיר רובנה לגור וללמוד שם. עלי-כך מספרים את העובדה הבאה: פעם התאכסן בטורטשין ר' יוסקה בעל "יסוד יוסף", חתנו של הרב ר' אהרן מרובנה, שמע ר' יוסקה מעבר למחיצה קולו של מלמד המתעסק בשני תלמידים, נהנה מאד מהסברותיו החריפות של המלמד ולא נתקררה דעתו עד שנכנס אליו וקיבל את פניו. כשחזר הביתה סיפר לחתנו, שמצא בטורטשין תלמיד-הכם גדול ויחיד במינו. הרב ר' אהרן שהיה עשיר גדול ומחזיק ותומך בלומדי תורה, שלה להביאו אליו. ר' דוב-בר לא יכול לעזוב את תלמידיו באמצע ה"זמן", אולם אחר-כך נאות לעבור לרובנה. ר' אהרן נתן לו דירה ב"רחוב הכביש" ומוזנות קצב לו די סיפוק, למען יוכל לשבת במנוחה על התורה ועל העבודה.

ביקש ר' דוב-בר לישב בשלוה קמץ עליו רוגזו של הדוכס אדוני העיר רובנה. הלה תיקן תשלום מס גבוה על

(1) שבחי הבעש"ט, (2) "אור תורה", אמור.

פ"ג

אדמו"ר רשכבה"ג המאוה"ג.
הגאון בנגלה ובנסתר. כל רז לא אנס לו.
הנשר האלהי. בוצינא קדישא. איש מופת.
הלא הוא מורנו ורבנו מו"ה ר' דוב
בר' אברהם זל"ה. נפטר
שנת תקל"ג י"ט כסלו.

שנפלה בחלקו. בנאמנותו ובמסירותו לרעיונות שקבל מרבו הקים בנין איתן על היסוד שהשאיר הבעש"ט ועל-ידו קבלה החסידות את צביונה האמיתי. בכוח השפעתו הרבה נאספו אל דגלו תלמידים רבים אנשי-שם, מהם רבנים וגאונים מפורסמים, שהוקירו את "המגיד מזיריטש" והעריצוהו עד מאד, כפי שיעידו דברי ההכרה שרווחו בפי חסידים ראשונים⁽²⁾. חבריו, שאתו יחד שאבו את תורתם מפי הבעש"ט, אישרו "שאותם מעינות החכמה, שהיו הולכים להבעש"ט, הולכין להרב המגיד". כן היו מוסרים, כי "בבית הרב המגיד היו שואבים רוח-הקודש בהין והמופתים היו מתגוללים תחת הספסלים"⁽³⁾.

נוכח התפשטותה של תנועת החסידות בקרב העם התעוררה "התנגדות" בקרב הרבנים, שחרדה לשלומה של אחרות ישראל ולשלימות תורתו ועוד בחיי הבעש"ט נשמעה התמרמרות נגד תורה חדשה זו, אך היתה זאת התנגדות סבילה בלבד. אולם בימי "המגיד" עם גישווג התנועה, יצאו בקולות אזעקה. הפיצו כתיב-פלסטר מלאי חירופים וגידופים נגד ר' דוב-בר וחסידיו. ולא נתקרה דעתם עד שבחודש ניסן תקל"ב השפיעו הרבנים על הגר"א מוילנא לחתום על ה"חרם"⁽⁴⁾ נגד ראשי החסידים וכל הנוהרים אחריהם.

המאורעות האלה, אם כי לא פגעו במפעל חייו של ר' דוב-בר, מררו את חייו מאד והשפיעו לרעה על גופו החלוש בלאו הכי ותוך זמן קצר נפטר בנכר שבע רוגז ונדודים. אחרי מות המגיד מזיריטש ירש את כסאו בנו ר' אברהם, שהיה מהולל בפי כל כקדוש וטהור ונקרא בשם הלואי "המלאך", שרבבות החסידים והרביי-הצדיקים בראשם סרו למשמעתו. פעילותו של ר' אברהם כמנהיג החסידים אחרי פטירת אביו "המגיד הגדול" אינה ניכרת בדברי ימי החסידות. ברבות הימים עזב את מזיריטש ונתקבל אחר כבוד כרב בעיר פאסטוב, אך לא ארכו לו ימי שבתו על כס-הרבנות ונפטר שם.

ה. עיקרי תורתו

אחדות אלהים

העיקר הבעש"טי בדבר אחדות האלהים והיצירה והאלהים שבאדם היה יסוד מוסד לתורת המגיד, שעליה נבנתה החסידות כולה. בכול הוא ראה גילוי אלוהי וגם במדרגה הפחותה שבגשמיות. אפילו בדברים הרעים שבעולם יש חיות רוחנית וניצוץ אלוהי, ויש להתדבק, איפוא, ולהתאחד אחדות גמורה עם האלהים השרוי בכול. זה הכלל: בכל דרכיך דעה, גם בטוב וגם ברע, כי כל הבריות והכול הם בעצמו יתברך, שהכול ברא לכבודו והכול צריך לעבודתו. ואלו דרכי החסידות, שבהן יגיע האדם לידי השגת השגחתו ברוך הוא המלוכשה בכול: אהבת השם ויראתו, שמחה והתלהבות, תפילה ודיקנות, שפלות וענווה, צדיק ועוד⁽⁵⁾.

גילוי שכניה

משל לאב ואם האוהבים את הבן בשוה אך הבן אינו מתנהג בשוה ח"ו, אזי אעפ"י שאוהב אותו האב אינו מראה

ג. מיסד החסידות ושימותיו

ביסודה היתה תורת החסידות, כידוע, מעולפת סודות ורוים ופעלה על דמיונם של המוני העם ע"י זה שדרשה במופלא מהם. לא כן המגיד מזיריטש, שלא היה בעל-דמיון כבעש"ט רבו. מלבד היותו למדן גדול ובקי בספרות הקבלה ומלבד פרסומו כמטיף-מגיד מהיר, אשר בדרשותיו הנפלאות בדרכי החסידות הצליח להביא את שומעיו לידי התפעלות, הצטיין בשכלו בהקיר ובתכונותיו המיוחדות. הוא היטיב להכיר את הלך רוחם של המוני העם וצורכיהם הנפשיים ואף ידע את האמצעים היאך לפעול עליהם, כדי לשעבד אליו את לבם ורצונם. גם בתואר-פניו ובהליכותיו עורר יראת-הכבוד בלב בני-אדם ואף גדולי-תורה ומחשבה הושפעו על-ידו. כל הסגולות האלו הכשירו אותו יותר מכל שאר תלמידי הבעש"ט להיות לראש התנועה החסידית אחרי פטירת רבו. ואמנם עוד בחיי הבעש"ט ידעו כולם שעתיד ר' דוב-בר בזמן מן הזמנים לעמוד בראש החסידות.

ככל הלומדים שבדור ההוא היה ר' דוב-בר כרוך אחרי שיטת האר"י בעיון ובמעשה, התעניות וחסידות, שהיו הרגליו מנעוריו, החלישו את כוחו עד מאד ובסופו של דבר גרמו לו חולי ממושך ברגליו. מענין יהיה לציין, שעליו נתאמת מאמר חז"ל: "רגלוהי דבר אינש אינון ערבין ביה, לאתר דמתבעי תמן מובילין יתיה". כלומר רגליו של בן-אדם הן ערבין לו, למקום שהוא נצרך לשם מובילות אותו. — כידוע נחלקו הדעות ורבו הגירסאות בדבר אופן הפגישה וההתקרבות בין הבעש"ט והמגיד, אולם ביסודן של כל הדעות והגירסאות הרווחות, רגליו של המגיד היו שהובילו אותו אל הבעש"ט לשם בקשת רפואה, אחרי שלא עלתה לו ארוכה מידי הרופאים והמרחצאות בקרלסבד מי שנה בשנה.

הפגישה ההיסטורית הזאת איראה בשנת תקי"ז בערך והבעש"ט עשה על המגיד רושם גדול כזה, שכתוצאה מכך נטש את שיטת האר"י וסיגל לעצמו את שיטת הבעש"ט, שהטיף נגד התעניות וסיגופי הגוף ובמקומם הורה "עבודת אלהים" מתוך שמחה. המגיד מצדו עשה על הבעש"ט רושם חזק בתורתו ובהליכותיו בקודש, וכל ימי שהותו במזיבונ' הראה לו הבעש"ט חיבה יתירה ואף קבע לו תמיכה קצובה למחיתו. הבעש"ט שמח מאד בתלמידו החדש וריפא את גופו וגם את נפשו עד שהיה לאיש אחר, וכך אמר פעם לאחד ממקורביו: "ראיתי" אותו מזה כמה שנים והיו לי געגועים עליו שיבוא אלי, ואמנם בא⁽¹⁾. והמורה הכין בעצמו את מי שעתיד היה להיות ממלא מקומו, וכפי שר' שלמה מלוצק מספר בהקדמתו לספר "מגיד דבריו ליעקב", סיפר לו ר' דוב-בר, שהבעש"ט לימד אותו סודות השמות הקדושים והייחודים, כתב המלאכים, שיחת עופות ודקלים וכו' וכו'.

כעבור המנהיגות לידי ר' דוב-בר היתה החסידות בראשית צמיחתה, אך הוא התייחס במלוא האחריות ל"ירושה" הגדולה

⁽¹⁾ שבחי הבעש"ט, ⁽²⁾ החסידות והחסידים לש. א. הורודצקי, ⁽³⁾ שם, ⁽⁴⁾ הראשון, החרם השני הוטל אחרי מותו של המגיד, ⁽⁵⁾ החסידות והחסידים.

אהבתו ומכה אותו. אולם האם מרחמתו ומנשקתו ומקרבתו אל אביו. כך עתה בגלות: מדות הקב"ה כביכול אינן מגולות. רק מדות השכינה מגולות.

שורשי יצירה

אין לך דבר למטה שאין לו שורש למעלה, ושורש כל השורשים הוא הרצון הקדמון. שעלה ברצונו לברוא את העולמות. והם ב' בחינות: כוח-הפועל וכוח-הנפעל. והנה כל שעשועם וחשקם ושליומתם (של הנפעלים) הם כשבאים אל שורשם, כמו שאנו רואים שהחשק לשעשועי התינוק הוא כשבא אל אמו, וגם חשק ושעשועי כוח-הפועל הוא לבוא אל שורשו. משל לחייט שלקח חתיכה שלמה וחזתכה לחתיכות. מי שאינו אומן אומר שהוא מקלקל, אך מי שמבין אומר, שזאת החתיכה היא לבית-יד או דבר אחר. קודם הבריאה היה הוא לבדו ית' ואח"כ ברא העולמות, כדי שיכירו גדלו.

סוד הצמצום

קודם בריאת העולמות היה הוא לבדו ית' אור אינסוף ולא היו יכולים העולמות להתהוות, כי לא היו יכולים לקבל בהירותו. וירא אלהים את האור כי טוב — איתא בזה"ר: כי טוב לגנוז. מחמת גודל אהבתו יתברך לבריאת העולמות צמצם עצמו כביכול ופינה מקום לברוא את העולמות, באותם המקומות רושם קדושה. בצמצום ראשון עדיין לא היו יכולים העולמות התחתונים לעמוד מפני הבהירות הגדולה, עד שהוכרח לעשות ד' צמצומים שהם ד' עולמות: אצילה, בריאה, יצירה, עשיה הידועים עד שבא לכלל עוה"ו.

* * *

מה הוא רחום אף אתה רחום, כי אותיות רחום אותיות חומר. רצה לומר, כי הקב"ה אי אפשר לו לרחם על חומר עכור, רק אם יצמצם עצמו ית' להיות חומר או ירחם עליו. ומהיכן בא הצמצום הזה? — אם האדם הוא רחום הריהו פועל שהקב"ה מלביש עצמו בלבושים ומצמצם עצמו לחומר ואז מרחם עליו. משל לאב המצמצם דעתו ושכלו בשביל בנו ועושה מעשי נערות בשביל בנו שיהא לו תענוג, מפני שאין בנו משיג את שכלו הגדול, כך הוא ית' מצמצם עצמו בשביל שיהא לנו תענוג.

יסוד האמונה

האמונה היא יסוד כל דבר.

האמונה טובה היא לאדם. למשל מי שאכל בשרא דתורא וזעזע שיש טעם בדבר ואינו צריך לאמונה, רק מי שעדיין לא טעם צריך להסביר לו באמונה, כי בכל כוח הדיבור אי אפשר למסור הרגשת הטעם. האמונה נקראת רגלים. כמו אנשים שאינם יודעים את התורה איך לעבוד ד' אבל עושים מצד האמונה והוי כמו רגלים שעומדים עליהן ואין צריכים להשכל, כן יש קיום באמונה אפילו בלא שכל.

כוח התפילה

התפילה היא זיווג עם השכינה. המתפלל הוא השוביין

המביא את השכינה להקב"ה. אינו יכול להתפלל כראוי אם אין לו אור מקיף אותו מכל צדדיו. התפילה שהיא בשמחה גדולה בודאי יותר חשובה ומקובלת לפני ית' מתפילה בעצבות ובבכיה. צריך להתפלל בכל כוחו עד שיופשט מהגשמיות ויתפלל בהתקשרות ובהתלהבות.

* * *

חסד גדול הוא שאדם חי אחר התפילה, שלפי דרך הטבע היה לו למות מחמת הפסד כוחו שנותן בתפילה.

אהבה ויראה

אהבת ד' היא כמו האב שאוהב לבן מעצמו. ולא יאהב שום דבר רק את ד' ומצוותיו, ויאהב את אשתו כמו התפילין שאוהב רק בשביל מצוות ד' ולא יתרחק אחריה. העובד את הקב"ה מאהבה מביא התגלות הקב"ה בעולם האהבה. הקב"ה ברא את העולמות בשביל שיתגלו המדות, כי כל המדות כמו אהבה ויראה וכיו"ב כלולים תחילה במחשבה. משל לאדם שבא לפניו בנו החביב ומתעוררת בו אהבה, והרי מקודם היתה לו ג"כ מדת אהבה, רק שלא נתגלתה עד עכשיו.

* * *

יראת ד' היא יראת הרוממות ולא יראת העונש, כי מחמת שהוא ירא מפני רוממות המלך הוא אוהב את המלך יותר. מה ד' שואל מעמך כי אם ליראה (דברים י') — רצה לומר, כי אהבה שהיא למעלה ממדרגת היראה נותנים לך מן השמים, אך היראה תהיה מעמך.

צדיק יסוד עולם

הקב"ה ברא את העולם כדי שיהיה לו תענוג מהצדיקים. הצדיק מעורר רחמי הקב"ה על כל ישראל ורצון הצדיק הוא רצונו יתברך. צדיק נקרא זה שיש לו התקשרות להקב"ה בתפילתו ובתורתו שלא יוכל להפרד ממנו בכוח דביקותו. משל לבן שיש לו געגועים ואהבה יתירה אל אביו ואינו רוצה לזוז מפני אביו אפילו פסיעה אחת לחוץ, כך האדם הצדיק תמיד מחשבותיו קדושות ואינו בטל אפילו רגע אחד. צדיק ד' בכל דרכיו (תהילים קמ"ה) — פירוש, מי שהוא צדיק ויש לו התקשרות הבורא, ד' בכל דרכיו. משל למלך שהגלה את בנו והיה אחד מהם חכם שהיה לו צער ובוזה נתעוררו רחמיו על כל הבנים מכוח החכם, כך הצדיק מעורר רחמיו של הקב"ה על כל ישראל.

דרך המשל (1)

המשל הוא כלי להשכל. כשאדם אומר לחברו איזה דבר וחברו אינו מבינו, הוא מוכרח להטעים הדבר לחברו ולהלבישו במשל. נמצא, כי עיקר המשל הוא מלבוש הדבר, שיכנס הדבר באזני חברו ובשכלו.

(1) ר' דובינר היה ממשל המשלים היותר גדול בקרב החסידים. משליו הלוקחים מחיי המלך, מאב ובניו, ממלמד ותלמידיו וגם מן הטבע, תפסו מקום חשוב בתורתו.

ה. מכתבי ידו

1. סמיכות לשחיטה

המגיד קרא אליו אחד מתלמידיו וצוה עליו ללמוד שחיטה. לאחר זמן בא התלמיד לפני המגיד וחלפו בידו. בדק המגיד את החלף ובהעבירו את האצבע עליו קרא: "איי!". נטל השו"ב את חלפו, פנה לחדר הסמוך ותקנו. בדק המגיד שנית ושוב קרא: "איי!" וכן היה בשלישית. כשראה השו"ב כך אמר: רואה אני שהרגשתי לקויה ואיני כדאי להיות שו"ב. — חס ושלום, אמר המגיד, בדקתי רק את האמת שלך ורואה אני על חלפך שם הויה ובאותו מעמד נתן לו כתב-סמיכות הבא:

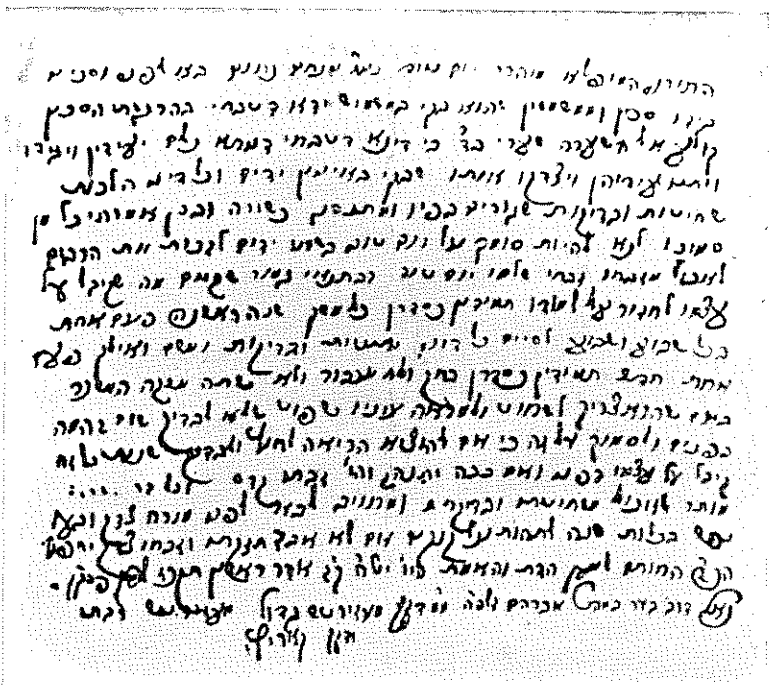
ובדיקתו. ומחויב לבוא לפני מורה צדק ובעל נפש בכלות שנה לתהות על קנקנו אם לא אבד חזקתו וזבחי צדק יחפוץ.

הכ"ד החותם למען הדת והאמת היום יום ה' כ"ג אדר ראשון תקכ"ז לפ"ק פה ק"ק מעזריטש רבתי.

נא' דוב בער במהו' אברהם זלה"ה מ"מ דק"ק מעזריטש גדול ודק"ק קאריץ.

2. המלצה לר' לייב שרה'ס

הנני מן המודיעים נידון האיש הנוכחי ה"ה התורני הרבני מוהר"ר יהודה לייב בהר"ר יוסף, איש הנקרא בפי כל רבי לייב שרה'ס מראוונג, העוסק במצוה רבה שאין



פקסימילה של כתב-סמיכות כתוב בידו "המגיד"

התורני המופלא מוהר"ר יום-טוב ב"מ מנחם-נחום בא לפני וסכין בידו, סכין וממשמשיך שהוא בקי במשמוש ידא דטבחה בהרגשת הסכין קולע אל השערה שערי ב"ד בי דינא דטבחה. כלם יעידון ויגידו ויתנו עידיהן ויצדקו אותו שבקי באימון ידים, וכל דיני הלכות שחיטות ובדיקות שגורים בפיו ומתנהג כשורה. ובכן אמרתי כל מן סמיכו לנא להיות סומך על יום-טוב בשתי ידים לזכות את הרבים לאכול מזבחי שלמי יום-טוב, ובתנאי גמור שיקיים מה שקיבל על עצמו לחזור על למודו תמידין כסדרן כל משך שנה ראשונה פעם אחת בכל שבוע ושבוע, לסיים כל דיני שחיטות ובדיקות, ומשם ואילך פעם אחת בחודש תמידין כסדרן בחק ולא יעבור. ולא ישתה משקה המשכר ביום שהוא צריך לשחוט, ולמראה עיניו ישפוט שלא לבדוק שום בהמה בפנים ולסמוך על זה, כי אם להוציא הריאה לחוץ ולבדוק שנית. כל זה קיבל על עצמו בפני, ואם ככה יתנהג ויהיה זבחו קודש וכל בר ישראל מותר לאכול משחיטתו

למעלה הימנה, כאשר יפרש שיחתו באר היטב פה אל פה, דברים שאין להעלותן על הכתב. בכך אם יראוהו אנשים המקשיבים לקולי וסרים למשמעתי עצתי אמונה להיות לו לעזר ולסעד ולהתאמץ את עצמו בכל מיני התפעלות הן בגופם הן בממונם, כי מעיד אני עליו שאין בדבריו שום נפתל ועקש ועולה לא נמצא בשפתיו וירא את ה' מרבים ואין לך מצוה גדולה מזו. ונבון יבין לאשורו להיות מן הזריון המקדימין ובודאי שכרו יהיה כפול.

ולאשר שבטוה אני במדת טובים, לדברי המועטין יחזיקו כמרובין, אמרתי לקצר, וכל טוב מהם לא יבצר, וה' הרועה אותם מעודם, יברכם כנפשם ומאודם.

כ"ד דורש שלומם הטוב
דוב בער במהור"ר אברהם זלה"ה
מ"מ דק"ק מעזריטש ודק"ק קאריץ.